

UNIDADE DIDÁTICA

A TRADIÇÃO CLÁSICA NAS NOSAS LINGUAS

Pintura romana da Villa dos misterios. Pompeia.

ÍNDICE

INTRODUCCIÓN.....	4
OBXECTIVOS DE APRENDIZAXE.....	4
CONTIDOS.....	6
SECUENCIACIÓN E TEMPORALIZACIÓN DOS CONTIDOS	7
METODOLOXÍA.....	7
CRITERIOS DE AVALIACIÓN.....	8
INSTRUMENTOS DE CUALIFICACIÓN	8
PALABRAS E EXPRESIÓNS RELACIONADAS CON PERSONAXES DA HISTORIA ANTIGA	10
“MESALINA”.....	10
“DRACONIANO”.....	11
“RICO COMO CRESO”.....	12
“MAUSOLEO”	13
“VITORIA PÍRRICA”.....	14
“FILÍPICA”.....	14
“COMPLEXO DE ALEXANDRE”.....	15
“ESPADA DE DAMOCLES”.....	16
“A MULLER DO CÉSAR”	17
“O CAN DE ALCIBÍADES”	18
PALABRAS E EXPRESIÓNS RELATIVAS A SUCEOS E LUGARES HISTÓRICOS	20
“DISPARO DE PARTO”	20
“DELICIAS DE CAPUA”	21
“RETIRADA AVENTINA”	22
“DISCUSIÓN BIZANTINA”.....	23
“NÓ GORDIANO”	24

“PASAR POLAS FORCAS CAUDINAS”	25
“PASAR O RUBICÓN”	26
“MARATÓN”	27
PALABRAS E EXPRESIÓNS ORIXINADAS NA CULTURA GRECOLATINA	28
“MECENAS”	28
“SIBARITA”	29
“FARO”	30
“CANDIDATO”	31
“OITAVA MARABILLA DO MUNDO”	32
“LACÓNICO”	34
“ESPARTANO”	34
“A GARDA PRETORIANA”	35
“A CUADRATURA DO CÍRCULO”	36
“CÍNICO”	37
“SÍNDROME DE DIÓXENES”	38
“TRABALLO”	39
“OSTRACISMO”	40
“DURMIRSE NOS LOUREIROS”	41
“ÁLBUM”	43
PROPOSTA DE ACTIVIDADES.....	44
BIBLIOGRAFÍA.	48

INTRODUCCIÓN

Na elaboración desta unidade didáctica temos como centro de interese que o alumno perciba a profunda pegada da tradición cultural clásica no noso léxico. Para elo, recolleremos termos e expresións orixinadas na historia (personaxes, lugares e sucesos históricos) e na cultura grecolatina e exporemos a súa orixe, significado e forma actual, tanto en galego como nas linguas estranxeiras que forman parte do noso currículo educativo.

Teremos como prioridade completar a exposición dos conceptos máis básicos co desenvolvemento de recursos multimedia conducentes, nuns casos, á posta en práctica deses coñecementos e, noutros, á profundización nalgúns aspectos concretos que consideremos conveniente salientar.

¿PARA QUÉ CURSOS SE CONSIDERA ADECUADA?

A presente unidade didáctica consideramos que é adecuada para os alumnos de cuarto de ESO e que pode ser útil e práctica para as materias de LATÍN, CULTURA CLÁSICA, INGLÉS e FRANCÉS.

Nesta etapa educativa o alumno conta xa coa creatividade, madurez, abstracción e coñecementos previos necesarios que lle permiten sentirse interesado e motivado para adquirir dun xeito dinámico e práctico os contidos e actividades que propoñemos. Consideramos que para que os alumnos adquiran os coñecementos que desenvolvemos deben ter un nivel lingüístico e de uso das novas tecnoloxías medio, e isto só é posible no último curso desta etapa educativa.

OBXECTIVOS DE APRENDIZAXE

Contribución da unidade didáctica á adquisición das competencias básicas:

Competencia en comunicación lingüística: esta unidade contribúe á produción de mensaxes escritos, así como á comunicación oral e á comprensión de textos en diversas linguas. Podemos considerar a nosa unidade didáctica como unha ferramenta

áxil e práctica que permitirá ao noso alumnado acadar e ampliar o seu léxico e o coñecemento referido aos distintos elementos da tradición cultural clásica presentes na actualidade europea.

Competencia na expresión cultural e artística: a contribución a esta competencia acadámola mediante o coñecemento de importantes personalidades e sucesos da historia antiga e de aspectos culturais do mundo clásico vixentes nas linguas actuais e que permiten ao alumno interpretar mellor a realidade que o rodea.

Competencia para aprender a aprender: pola presentación dos contidos e actividades realcionados coa historia e cultura grecolatina dun xeito suxestivo e práctico, esta unidade didáctica contribuirá a unha aprendizaxe autónoma e asociativa do noso alumnado.

Competencia dixital: pretendemos fomentar un uso crítico e reflexivo das distintas fontes de información da internet mediante a recollida na nosa unidade didáctica de direccións web con información relevante e fiable sobre a historia e a cultura grecolatina, facendo delas un referente para os alumnos sobre como achegarse á realidade das tecnoloxías da información, e a través da proposta de actividades que supoñan a análise, selección e tratamento da información en distintas aplicacións informáticas para elaborar documentos de aula.

Competencia social e cidadán: a contribución xorde a partir do coñecemento da historia e cultura antiga como un instrumento para entender e valorar a nosa propia organización social e cidadán e os elementos culturais comúns e identitarios de Europa.

Obxectivos específicos da unidade didáctica:

- Coñecer o significado e a orixe dun grupo de palabras e expresións lingüísticas que proceden de diferentes ámbitos da historia e a cultura antiga e a súa vixencia na actualidade.
- Comparar a evolución e os cambios en galego, inglés e francés na forma de palabras e expresións lingüísticas xurdidas na tradición clásica.

- Identificar os elementos da historia e a cultura do mundo clásico que configuran as raíces da identidade europea.
- Aplicar os coñecementos adquiridos na resolución das actividades propostas e na interpretación dos textos e vídeos.
- Diferenciar os ámbitos que conforman o que englobamos baixo o epígrafe *tradición romana*.
- Identificar, cando sexa o caso, o diferente significado en distintas linguas dunha palabra que ten a mesma orixe.

CONTIDOS

Sendo conscientes de que resultaría moi difícil percorrer todos os elementos da tradición grecolatina, consideramos especialmente importante elaborar una unidade que nos permita recompilar os aspectos máis suxestivos e ilustrativos desta tradición e a súa pegada no noso léxico, coa intención de espertar o interese do alumno por achegarse á historia e cultura antiga.

Coa intención de sistematizar os contidos conceptuais desta unidade e facilitar a aprendizaxe e asociación dos mesmos aos alumnos, propoñemos a seguinte división:

Os contidos que imos desenvolver son os seguintes:

1. Palabras e expresións relacionadas con personaxes da historia antiga: *“mesalina”, “lei draconiana”, “rico como Creso”, “mausoleo”, “vitoria pírrica”, “filípica”, “complexo de Alexandre”, “espada de Damocles”, “a muller de César”, “o can de Alcibíades”*.
2. Palabras e expresións relativas a sucesos e lugares históricos: *“frecha de parto”, “delicias de Capua”, “retirarse sobre el Aventino”, “discusión bizantina”, “nó gordiano”, “pasar polas forcas caudinas”, “pasar o Rubicón”, “maratón”*.
3. Palabras e expresións orixinadas na cultura grecolatina: *“mecenaz”, “sibarita”, “faro”, “candidato”, “a oitava marabilla do mundo”, “lacónico”, “espartano”, “garda pretoriana”, “a cuadratura do círculo”, “cínico”, “a síndrome de Dióxenes”, “traballo”, “ostracismo”, “dormirse nos loureiros”, “álbum”*.

SECUENCIACIÓN E TEMPORALIZACIÓN DOS CONTIDOS

Os contidos da nosa unidade didáctica foron secuenciados en función da súa pertenza aos distintos apartados que conforman o que demos en chamar tradición grecolatina. Contribuímos con esta secuenciación a acadar un coñecemento asociativo e organizado dos contidos que propoñemos. Tratamos de organizalos dun xeito claro, breve e conciso, buscando un rápido achegamento aos principais conceptos obxecto da nosa unidade e posibilitando que o proceso de ensinanza-aprendizaxe resulte o máis eficiente posible.

No referido á temporalización, consideramos que son necesarias tres sesións para unha correcta asimilación, comprensión e posta en práctica do aprendido por parte do alumno.

METODOLOXÍA

A nosa intención didáctica parte da base de que o que procuraremos será suscitar o interese dos alumnos polo coñecemento dos referentes históricos e culturais antigos ocultos tralas palabras e expresións de uso máis cotiá e convertelos nunha vía para entender mellor o mundo actual e interpretar as mensaxes escritas e orais que conteñen tales referentes, tanto na propia lingua como nas linguas estranxeiras das que, nun mundo globalizado como o actual, é imprescindible ter coñecemento. Empregaremos unha metodoloxía dedutiva e interactiva, tratando de evitar a simple memorización dos contidos e considerando que é mellor que o alumno se quede con algúns coñecementos básicos ben sustentados sobre a tradición clásica e que se convertan nun aliado fundamental para futuras aprendizaxes.

Traballaremos do seguinte xeito:

1. Como é moi importante a motivación do alumno, comezaremos vendo unha galería de imaxes asociadas a unha palabra ou a unha expresión elaboradas con *eXelearning* e contidas na aula virtual da que forma parte o alumno.

2. Realizaremos preguntas que susciten o seu interese por entender o significado actual e a orixe, así como a relación entre a imaxe e a palabra.
3. Presentaremos, a continuación, o tema elaborado en *eXelearning* e realizaremos unha exposición dos contidos apoiándonos nesta presentación.
4. Procuraremos en todo momento dótalo de instrumentos que lle axuden a interpretar a realidade actual e a extraer conclusións propias a partir da presentación e exposición dos contidos máis relevantes.
5. Realización das actividades interactivas contidas en *eXelearning* e en outras aplicacións informáticas.
6. Proporemos actividades de autoevaluación e profundización que se realizarán en grupo e que serán recollidas no caderno de clase.
7. Faremos suxerencias de actividades en grupo das diferentes explicacións da unidade, orientadas a ampliar os coñecementos acadados e usando as fontes de información que recollemos en *eXelearning* en relación con esta unidade, e que deberán presentar como un documento *word* que subirán á aula virtual.

CRITERIOS DE AVALIACIÓN

Realización das actividades e do traballo programado.

Presentación do caderno de clase.

Cualificación obtida nunha sinxela proba sobre os conceptos máis importantes da unidade didáctica.

Habilidade no manexo dos materiais dixitais.

Seguimento das actividades programadas.

INSTRUMENTOS DE CUALIFICACIÓN

Participación e implicación na realización das diferentes actividades.

Revisión dos cadernos de clase.

Sinxela proba sobre os contidos máis importantes da unidade.

Traballos individuais ou en grupo de ampliación dos contidos.

UNIDADE DIDÁCTICA: A TRADICIÓN CLÁSICA NAS NOSAS

LINGUAS

Nesta unidade recolleremos breves sucesos históricos, curiosos aspectos culturais e anécdotas dos principais personaxes da historia grecolatina que marcaron a tradición clásica e cuxo coñecemento resulta hoxe imprescindible para poder entender en toda a súa dimensión termos e expresións que usamos habitualmente.

PALABRAS E EXPRESIÓNS RELACIONADAS CON PERSONAXES DA

HISTORIA ANTIGA

“MESALINA”

GALEGO: “mesalina”.

SIGNIFICADO ACTUAL: representa a unha muller poderosa e intrigante con reputación de libidinosa e promiscua; este termo chegou a ser usado como sinónimo de prostituta.

ORIXE: Valeria Messalina foi a terceira muller do emperador romano Claudio, e foi moi coñecida pola súa fermosura e pola súa constante infidelidade ao seu esposo.

ENGLISH WORD: “messalina”.

CURRENT MEANING: represents a powerful and scheming woman with reputation of licentious and promiscuous; this term has come to be used as a synonym of prostitute.

ORIGIN: Valeria Messalina was the third wife of the Roman Emperor Claudio, and was very famous for her beauty and her constant infidelity to her husband.

FRANÇAIS: “messaline”.

SIGNIFICATION ACTUELLE: Messaline représente une femme puissante et intrigante avec de la réputation de libidineuse et de dissolue. Ce terme est arrivé à être utilisé comme synonyme de prostituée.

ORIGINE: Valeria Messaline a été la troisième femme de l'empereur romain Claude, et a été très connue par sa beauté et par sa constante infidélité à son époux.

Messalina. Meretriz Augusta. Eugène Cyrille. 1884.

“DRACONIANO”

GALEGO: “draconiano”.

SIGNIFICADO ACTUAL: é un adxectivo que ten o significado de “rigoroso”, “severo”, “cruel”.

ORIXE: deriva de Dracón, un lexislador ateniense de arredor do 620-630 a. C., que foi coñecido por elaborar un código de conduta moi estrito, que impoñía a pena de morte para delitos menores.

ENGLISH WORD: “draconian”.

CURRENT MEANING: is an adjective meaning “rigorous”, “severe”, “cruel”.

ORIGIN: it derives from Draco, an Athenian lawgiver from around 620-630 BC who was known for making a very strict code of conduct, that imposed death penalty on minor crimes.

FRANÇAIS: “draconien”.

SIGNIFICATION ACTUELLE: adjectif avec la signification de “rigoureux”, “sévère”, “cruel”.

ORIGINE: fait référence à Dracon, législateur grec d'Athènes d'autour du 620-630 a. C., qui a été connu pour élaborer un code de conduite très strict, qui imposait la peine de mort pour des délits plus petits.

“RICO COMO CRESO”

GALEGO: “rico como Creso”, “ser Creso”.

SIGNIFICADO ACTUAL: home moi rico, persoa con moita riqueza.

ORIXE: fai referencia á riqueza de Creso, o rei de Lidia dende o 560 ao 547 a. C., que tomou a súa riqueza dos ricos depósitos de ouro que se atopaban no río Pactolo.

ENGLISH WORD: “as rich as Croesus”, “to be the Croesus”.

CURRENT MEANING: a very rich man, a very wealthy person.

ORIGIN: it refers to the wealth of Croesus, the king of Lydia from 560 to 547 BC, who took his wealth from the rich gold deposits along the Pactolus River.

Solón e Creso. Gerard van Honthorst 1590-1656.

FRANÇAIS: “riche comme Crésus”

SIGNIFICATION ACTUELLE: homme très riche. Personne avec beaucoup de richesse.

ORIGINE: fait référence à la richesse de Crésus, le roi de la Lydie depuis l'année 560 jusqu'à 547 a. C, qui a pris sa richesse des paillettes d'or qu'il y avait dans le fleuve Pactole.

“MAUSOLEO”

GALEGO: “mausoleo”.

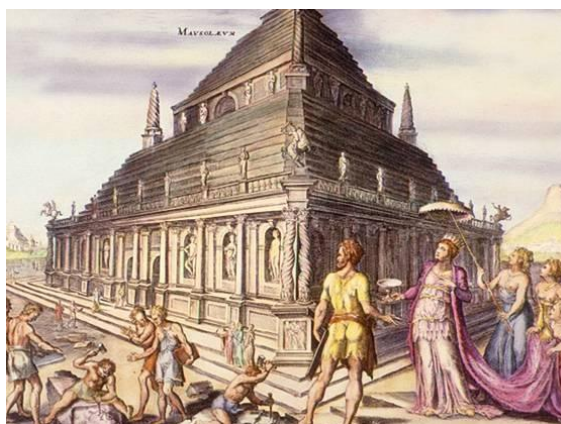
SIGNIFICADO ACTUAL: este termo úsase hoxe en día co significado de sepulcro sobreelevado, suntuoso e maxestoso.

ORIXE: o Mausoleo de Halicarnaso ou Sepulcro de Mausolo era unha tumba construída en Halicarnaso (actual Turquía) para Mausolo, o rei de Caria. O nome dado á estrutura foi unha homenaxe a Mausolus.

ENGLISH WORD: “mausoleum”.

CURRENT MEANING: this word has now come to be used for an above-ground, stately and magnificent tomb.

ORIGIN: the Mausoleum at Halicarnassus or Tomb of Mausolus was a tomb built at Halicarnassus (current Turkey) for Mausolus, the king of Caria. The name given to the structure was a tribute to Mausolus.

O Mausoleo de Halicarnaso. Martin Heemskerck (s. XVI).

FRANÇAIS: “mausolée”.

SIGNIFICATION ACTUELLE: on utilise ce mot avec la signification de sépulcre surélevé, somptueux et majestueux.

ORIGINE: le Mausolée d'Halicarnasse ou Tombeau de Mausole c'était une tombe construite à Halicarnasse (actuelle Turquie) pour Mausole, le roi de Carie. Le nom donné à la structure a été un hommage à Mausole.

“VITORIA PÍRRICA”

GALEGO: “vitoria pírrica”.

SIGNIFICADO ACTUAL: acadar unha vitoria con máis dano para o vencedor que para o vencido. Unha vitoria ou logro acadado a un prezo demasiado elevado.

ORIXE: o rei grego Pirro do Épiro obtivo unha grande vitoria. Non obstante, o seu exército sufriu moitas baixas na derrota dos romanos durante as Guerras Pírricas.

ENGLISH WORD: “Pyrrhic victory”.

CURRENT MEANING: it's a victory in which the victor's losses are as great as those of the defeated. A victory or goal achieved at too great a cost.

ORIGIN: the Greek king Pyrrhus of Epirus achieved a great victory, however his army suffered many casualties in defeating the Romans during the Pyrrhic war.

FRANÇAIS: “victoire à la Pyrrhus”.

SIGNIFICATION ACTUELLE: obtenir une victoire avec plus de dommage pour le vainqueur que pour celui qui est vaincu. Une victoire ou bonne réussite obtenue au prix de lourdes pertes.

ORIGINE: le roi grec Pyrrhus d'Épire a obtenu une grande victoire. Cependant, leur armée a souffert beaucoup de baisses pendant la bataille et la victoire lui a coûté très cher.

“FILÍPICA”

GALEGO: “filípica”.

SIGNIFICADO ACTUAL: discurso implacable e intenso. Discurso de acusación, invectiva ou diatriba.

ORIXE: este termo orixínase con Demóstenes, o orador ateniense que pronunciou varios discursos encendidos contra Filipo II de Macedonia por consideralo unha ameaza contra todas as cidades-estado gregas.

ENGLISH WORD: “philippic”.

CURREN MEANING: bitter and intense speech of accusation, invective, diatribe.

ORIGIN: this word originates with Demosthenes, the Athenian orator who pronounced several inflamed speeches against Philip II of Macedon by considering him a threat to the Greek city-states.

FRANÇAIS: “philippique”.

SIGNIFICATION ACTUELLE: discours implacable, intense. Discours d’accusation, invective ou diatribe.

ORIGINE: on rapporte l’origine de ce terme à Démosthène, orateur athénien qui a prononcé plusieurs harangues véhémentes contre Philippe de Macédoine.

“COMPLEXO DE ALEXANDRE”

GALEGO: “complexo de Alexandre”.

SIGNIFICADO ACTUAL: trátase do resentimento dun fillo cara ao seu pai, porque o pai non permite que o fillo teña éxito por si mesmo ou supere ao pai.

ORIXE: este complexo vén de Alexandre Magno quen nunha ocasión na que o seu pai, Filipo II de Macedonia, celebraba os seus triunfos bélicos exclamou: “o meu pai non me deixa nada por conquistar”.

ENGLISH WORD: “Alexander complex”.

CURRENT MEANING: it’s the resentment of a son toward his father, because the father does not allow that the son can succeed for himself or overcomes him.

ORIGIN: this complex comes from Alexander the Great who in a time when his father celebrated his military triumph said: “my father leaves me nothing to conquer”.

FRANÇAIS: “complexe d’Alexandre”.

SIGNIFICATION ACTUELLE: il s’agit du ressentiment d’un fils par son père, parce que le père ne permet pas que le fils ait du succès par soi même ou dépasse le père.

ORIGINE: ce complexe vient d’Alexandre le Grand, qui à l’occasion dans laquelle son père, Philippe II de Macédoine, célébrait ses triomphes belliqueux, s’exclama: “mon père ne me laisse pas du tout pour conquérir”.

Alexandre e Porus, 1673. Charles Le Brun.

“ESPADA DE DAMOCLES”

GALEGO: “ter unha espada de Damocles sobre a cabeza”.

SIGNIFICADO ACTUAL: expresa a proximidade dun perigo ou unha ameaza.

ORIXE: remóntase a Damocles, cortesano de Dionisio, tirano de Siracusa. Damocles envexaba a súa vida cómoda e luxosa e para castigalo Dionisio fixo que Damocles o substituise nun festín cheo de ricas viandas. Sen embargo, enriba da súa cabeza pendía unha espada afiada suxeita pola crin dun cabalo e que podía caer en calquera momento. Deste modo Damocles comprendeu o efímero da prosperidade do tirano.

ENGLISH WORD: “sword of Damocles”.

CURRENT MEANING: it expresses a constant hazard or an impending threat.

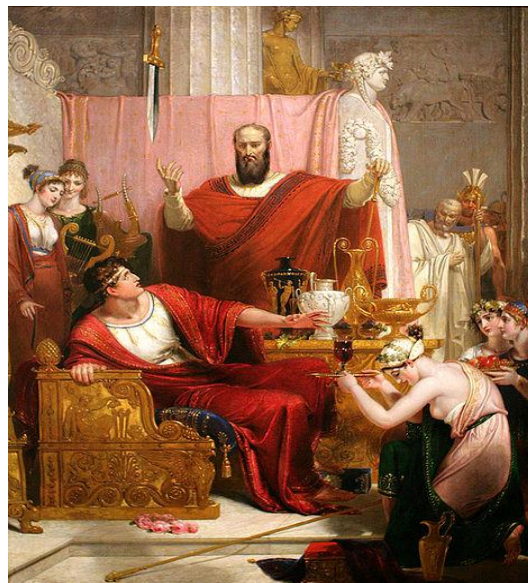
ORIGIN: it comes from Damocles, courtier of Dionysius, tyrant of Syracuse. Damocles envied his comfortable and luxurious life and to punish him Dionysius made Damocles

to replace him at a party full of delicious food. However, over his head hung a sharp sword held by the mane of a horse and it could fall at any time. Thus Damocles understood the brief prosperity of the tyrant.

FRANÇÉS: “avoir une épée de Damoclès au-dessus de la tête”.

SIGNIFICATION ACTUELLE: cette expression fait allusion au danger qui plane sur quelqu'un et qui peut se concrétiser à tout moment et aussi désigne le caractère précaire du bonheur.

ORIGINE: cette expression remonte à Damoclès, courtisan de Denys, tyran de Syracuse. Damoclès enviait sa vie confortable et luxueuse et pour le punir Denys a invité Damoclès à le remplacer dans un festin plein de riches nourritures. Cependant, au-dessus de sa tête était suspendue une épée aiguisée par la crinière d'un cheval et qui pouvait tomber à n'importe quel moment. De cette manière Damoclès a compris l'éphémère de la prospérité du tyran.

A espada de Damocles. Richard Westall. 1812.

“A MULLER DO CÉSAR”

GALEGO: “a muller do César”.

SIGNIFICADO ACTUAL: refírese a que as relacións das persoas públicas non deben estar baixo sospeita, esixéselles unha conduta recta e honesta.

ORIXE: esta expresión fai referencia a Pompeia, a segunda muller de César. Segundo as faladurías que circulaban polo 62 a. C., parece que o seu nome estaba asociado con Publio Clodio, un coñecido home disoluto da época. César non cría tales rumores pero deixou claro, cando se divorciou dela, que incluso a muller do César debe estar por enriba das sospeitas. A frase completa á que deu lugar foi *“á muller do César non lle basta con ser honesta, debe parecelo”*.

ENGLISH WORD: “like Caesar’s wife” or “Caesar’s wife must be above suspicion”.

CURRENT MEANING: the relationships of public figures must not be even suspected of wrongdoing, they must be pure and honest in morals.

ORIGIN: this expression referred originally to Caesar’s second wife Pompeia. According to rumors circulating in about 62 BC, it seems that her name was linked with Publius Clodius, a notorious dissolute man of the time. Caesar did not believe such rumors but he made it clear, when divorcing her, that even Caesar’s wife must be above suspicion.

FRANÇAIS: “la femme de César ne doit pas être soupçonnée”.

SIGNIFICATION ACTUELLE: les personnalités officielles et les institutions doivent être à l’abri des accusations. Elles doivent être irréprochables.

ORIGIN: cette expression fait référence à Pompéia, la deuxième épouse de César, qui était soupçonnée de relations illicites avec Clodius, un connu homme dissolu de l’époque. César ne croyait pas ces rumeurs, cependant il a répudié Pompéia en disant qu’il ne suffit pas que la femme de César soit honnête, elle doit aussi en avoir l’apparence.

“O CAN DE ALCIBÍADES”

GALEGO: “o can de Alcibíades”.

SIGNIFICADO ACTUAL: fai referencia aos actos ou palabras que usan as persoas coñecidas para distraer ou desviar a atención pública sobre eles.

ORIXE: cóntase que Alcibíades posuía un can que mercara por poucos cartos e ao que un día decidiu cortarlle o seu feroso rabo por un simple capricho. Os seus amigos

reprocháronlle unha acción tan ridícula, dicíndolle que toda a cidade falaba do pobre can e da súa cola. Alcibiades contestoulles que esa era precisamente a súa intención; que todos falaran da cola do seu can e deixaran de cotillear sobre as súas actividades.

ENGLISH WORD: “the dog of Alcibiades”.

CURRENT MEANING: it refers to the acts or words used by famous people to distract or divert the public attention about them.

ORIGIN: it's said that Alcibiades possessed a dog, which had cost him little money, and at a time he decided to cut its beautiful tail off by a simple whim. His friends censured him this ridiculous actions, telling him that the whole city talked about the poor dog and its tail. Alcibiades replied that this was precisely his intention; he wants Athens to talk about his dog's tail as a way of distracting them from talking about his activities.

O can de Alcibiades. Copia romana dun orixinal de bronce de época helenística. British Museum.

FRANÇAIS: “le chien d’Alcibiade”.

SIGNIFICATION ACTUELLE: cette expression fait référence aux actes ou mots que les personnes connues utilisent pour distraire ou dévier l’attention publique sur eux.

ORIGINE: on dit que le grec Alcibiade avait un chien qu’il avait payé très bon prix et un jour il lui coupa la queue, qui était magnifique, par un simple caprice. Leurs amis lui ont

reproché cet acte absurde, en disant que tous se répandaient en critiques mordantes à propos de ce chien. Alcibiade leur répond: “c’est exactement ce que je souhaite. Je veux que les Athéniens parlent de cela, ainsi ils ne diront rien de pire sur moi” (*La vie d’Alcibiade*, Plutarque, IX).

PALABRAS E EXPRESIÓNS RELATIVAS A SUCEOS E LUGARES HISTÓRICOS

“DISPARO DE PARTO”

GALEGO: “disparo de parto”.

SIGNIFICADO ACTUAL: comentario ou xesto hostil realizado por alguén que se marcha.

ORIXE: alude a unha táctica militar dos arqueiros a cabalo partos que finxían unha retirada mentres disparaban tras os seus ombros. Unha importante batalla na que se empregou esta táctica foi a batalla de Carras (en latín *Carrhae*) e foi o principal factor da vitoria parta sobre o xeneral romano Craso.

Arqueiro a cabalo otomano poñendo en práctica o disparo parto.

ENGLISH WORD: “parthian shot”.

CURRENT MEANING: a hostile gesture or remark delivered while departing.

ORIGIN: it alludes to the military practice of Parthian archers who shot their arrows backwards while retreating. An important battle in which this tactic was employed was

the Battle of Carrhae and it was a principal factor in the Parthian victory over the Roman general Crassus.

FRANÇAIS: “flèche du Parthe”.

SIGNIFICATION ACTUELLE: commentaire ou geste hostile réalisé par quelqu’un qui part. Contre-attaquer au moment où l’adversaire s’y attend le moins.

ORIGINE: cette expression fait référence à une tactique militaire de la cavalerie parthe. Les cavaliers pouvaient tirer à l’arc en arrière pendant qu’ils s’éloignaient de l’ennemi. Une importante bataille dans laquelle les Parthes ont utilisé cette tactique a été la Bataille de Carrhes, défaite décisive infligée aux Romains sous les ordres du général Cressus.

“DELICIAS DE CAPUA”

GALEGO: “as delicias de Capua”.

SIGNIFICADO ACTUAL: hoxe significa pensar demasiado na vida fácil e non o suficiente nas obrigacións.

ORIXE: Aníbal, no seu intento de conquistar Roma, chegou a Capua, onde desexaba pasar o inverno e dar aos seus homes un descanso para recuperarse da súa longa e fatigosa viaxe. A cidade ofreceu aos soldados cartaxineses numerosos praceres que abrandaron as súas forzas.

O anfiteatro da antiga Capua.

ENGLISH WORD: “languishing in the delights of Capua”.

CURRENT MEANING: when people think too much of ease, and not enough of duty, they are said to be “languishing in the delights of Capua”.

ORIGIN: Hannibal, in his attempt to conquer Rome, came to Capua, where he wished to spend the winter, and gave his men a chance to recover after their long and exhausted journey. The city offered to the Carthaginians numerous pleasures that languished their forces.

FRANÇAIS: “les délices de Capoue”.

SIGNIFICACION ACTUELLE: s’amollir dans la facilité au lieu de se préparer à la lutte. Ne penser pas aux obligations.

ORIGINE: Hannibal, dans sa tentative de conquérir Rome, est arrivé à Capoue, où il décide de passer l’hiver pour donner à ses troupes un mérité repos, à fin que les soldats se remettent du long et fatigant voyage. Mais Capoue a offert tellement de plaisirs à l’armée carthaginoise que leurs forces ont été ramollies.

“RETIRADA AVENTINA”

GALEGO: “retirada aventina”.

SIGNIFICADO ACTUAL: fai referencia ás accións de protesta ante un uso abusivo dos poderes gobernamentais.

ORIXE: ten a súa orixe nun dos conflitos entre patricios e plebeos, no 494 a. C., no que os plebeos se retiraron ao monte Aventino e ameazaron con fundar unha nova cidade. Esta ameaza supuxo que os patricios cederan ante as protestas dos plebeos.

ENGLISH WORD: “Aventine secession”.

CURRENT MEANING: it makes reference to the actions of protest against an abuse of governmental powers.

ORIGIN: it has its origin in one of the conflicts between patricians and plebeians, in 494 BC, in which the plebeians went to the Aventine hill and threatened patricians with

founding a new city. This threat meant that the patricians gave in to the protests of the plebeians.

FRANÇAIS: “se retirer sur l’Aventine”.

SIGNIFICATION ACTUELLE: fait allusion aux actions de protestation devant un usage abusif des pouvoirs gouvernementaux.

ORIGINE: cette expression a son origine dans un des conflits entre patriciens et plébéiens, le 494 a.C.; les plébéiens se sont retirés sur l’Aventin et ont menacé de fonder une nouvelle ville. À la suite de cette menace, les patriciens ont cédé devant les protestations des plébéiens.

“DISCUSIÓN BIZANTINA”

GALEGO: “discusión ou argumento bizantino”.

SIGNIFICADO ACTUAL: significa discusión ou argumento inútil e sen sentido por ser altamente complicada a demostración das afirmacións nas que se fundamenta.

ORIXE: as discusións bizantinas eran arduas e vehementes disputas relixiosas que se producían dende a época de Constantino no Imperio Romano Oriental.

ENGLISH WORD: “Byzantine”, “Byzantine argument”.

CURRENT MEANING: it refers to an argument or something highly complicated, intricate and involved.

ORIGIN: this expression comes from the complex and violent religious disputes that took place from the time of Constantine in the Eastern Roman Empire.

FRANÇAIS: “une discussion ou querelle byzantine”.

SIGNIFICATION ACTUELLE: signifie discussion ou argument inutile dépourvu de sens, due à la grande complexité de prouver les affirmations sur lesquelles elle se sustente.

ORIGINE: les discussions ou querelles byzantines étaient des disputes religieuses ardues et véhémentes qui se produisaient depuis l’époque de Constantin, dans l’Empire Romain d’Orient.

“NÓ GORDIANO”

GALEGO: “nó gordiano”.

SIGNIFICADO ACTUAL: úsase con frecuencia para facer referencia a un problema complicado e intricado que se resolve dun xeito tallante e sen contemplacións.

ORIXE: ten a súa orixe na lenda do rei Gordio de Frixia, quen ofreceu a Zeus o seu carro, atando a lanza e o xugo cun nó tan intricado que ninguén o podía soltar. Cando Alexandre Magno tomou Frixia, soubo que unha antiga tradición dicía que quen desatara aquel nó converteríase no dono do mundo. Entón Alexandre, sen intentar desfacelo, rompeuno coa súa espada.

ENGLISH WORD: “gordian knot”.

CURRENT MEANING: it’s often used to refer to a complex and intricate problem solved strongly and without hesitation.

ORIGIN: it has its origin in the legend of King Gordius of Phrygia, who offered to Zeus his cart, tying the spear and the yoke with a knot so complicated that nobody could release it. When Alexander the Great took Phrygia, knew that an old tradition said that who unleashed this knot was to become the lord of the world.

Alexandre corta o nó gordiano. Jean- Simon Berthélemy.

FRANÇAIS: “trancher le noeud gordien”.

SIGNIFICACION ACTUELLE: on utilise cette expression fréquemment pour faire référence à un problème compliqué et complexe qui se résout d'une façon nette et impitoyable.

ORIGINE: on trouve son origine dans la légende du roi Gordien de Phrygie, qui offrit a Zeus son char, attachant sa lance et son joug avec un noeud tellement compliqué que personne ne pouvait le défaire. Quand Alexandre le Grand conquit Phrygie, il apprit qu'une ancienne tradition disait que la personne capable de défaire le noeud deviendrait le maître du monde; alors il trancha le noeud d'un coup d'épée, sans essayer même de le défaire.

"PASAR POLAS FORCAS CAUDINAS"

GALEGO: "pasar polas forcas caudinas".

SIGNIFICADO ACTUAL: verse obrigado a soportar condicións humillantes.

ORIXE: vén do nome do desfiladeiro (*Forcas Caudinas*) no que durante a segunda guerra samnita o exército romano foi derrotado e tivo que aceptar condicións humillantes.

A batalla das Forcas Caudinas. Escena do paso baixo o xugo, pintura mural romana.

ENGLISH WORD: "pass under the Caudine Forks".

CURRENT MEANING: to be forced to undergo humiliating conditions.

ORIGIN: it comes from the name of a narrow mountain (*Caudine Forks*) where during the Second Samnite War the Roman army was defeated and forced to pass under a "yoke" of the Samnites.

FRANÇAIS: “passer sous les fourches caudines”.

SIGNIFICATION ACTUELLE: signifie être obligé de supporter des conditions humiliantes.

ORIGINE: on fait référence au défilé des *Forches Caudines*, où dans la deuxième guerre samnite, les Romains ont été humiliés. L’armée romaine, après avoir été cernée dans le défilé, fut obligée à passer sous le joug dressé par les Samnites.

“PASAR O RUBICÓN”

GALEGO: “pasar o Rubicón”.

SIGNIFICADO ACTUAL: esta expresión significa tomar unha decisión crucial e irrevocable da que non hai punto de retorno.

ORIXE: fai referencia ao exército de Xulio César cruzando este pequeno río, o que foi considerado un acto de guerra contra Pompeio e unha acción de revolta que levou á ditadura de César.

ENGLISH WORD: “pass /cross the Rubicon”.

CURRENT MEANING: this idiom means to take a crucial and irrevocable decision from which there is no turning back.

ORIGIN: it refers to Julius Caesar’s army passing this small river, which was considered an act of war against Pompey and an action of uprising that led Caesar to his dictatorship.

FRANÇAIS: “franchir le Rubicon”.

SIGNIFICATION ACTUELLE: cette expression signifie prendre une décision difficile mais irrévocable sur laquelle on ne pourra pas revenir.

ORIGINE: on fait allusion à l’armée de César en traversant cette petite rivière, ce qui fut considéré un acte de rébellion contra Pompée et le Sénat. Avec cet acte de désobéissance commença la guerre civile, laquelle se terminerait avec la victoire de César et le commencement de sa dictature.

“MARATÓN”

GALEGO: “maratón”.

SIGNIFICADO ACTUAL: carreira de longa distancia; pode tamén referirse a unha competición ou actividade que require moita resistencia.

ORIXE: procede da lenda de Filípides, o mensaxeiro grego que correu os 42.195 m. que separaban o campo de batalla de Maratón de Atenas para anunciar que os persas foran derrotados polos gregos.

ENGLISH WORD: “marathon”.

CURRENT MEANING: a long-distance race, or it can refer to a contest or event greater than normal requiring exceptional endurance.

ORIGIN: it comes from the legend of Pheidippides, a Greek messenger who ran the 26 miles and 385 yards to Athens from the battlefield of Marathon to announce that the Persians had been defeated by Greeks.

Pintura de Filípides chegando a Atenas. Luc-Olivier Merson.

FRANÇAIS: “marathon”.

SIGNIFICATION ACTUELLE: il s’agit d’une course à pied de longue distance. Il peut aussi faire référence à une compétition ou activité pour laquelle il faut beaucoup de résistance.

ORIGINE: le nom vient de Philippidès, le messager grec qui avait couru les quarante-deux kilomètres qui séparaient Athènes du champ de bataille de Marathon pour annoncer que les Perses avaient été vaincus par les Grecs.

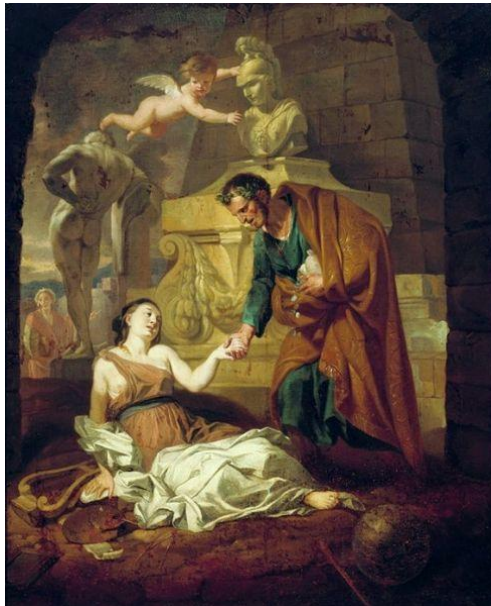
PALABRAS E EXPRESIÓNS ORIXINADAS NA CULTURA GRECOLATINA

“MECENAS”

GALEGO: “mecenas”.

SIGNIFICADO ACTUAL: protector das artes, que promove o patrocinio para apoiar diferentes tipos de artes.

ORIXE: nome que procede de *Gaius Cilnius Maecenas*, acaudalado noble romano, amigo de Augusto, que admiraba profundamente aos artistas e lles proporcionaba axuda económica para realizar a súa obra.

Gaius Cilnius Maecenas apoiano as artes. Gerard the Lairese (1640-1711).

ENGLISH WORD: “maecenas”.

CURRENT MEANING: patron of arts that promotes patronage to support different kinds of arts.

ORIGIN: this term was taken from the *Gaius Cilnius Maecenas*, a rich nobleman, Augusto's friend, who helped to artists to promote their work providing them economic support.

FRANCÉS: "mécène".

SIGNIFICATION ACTUELLE: personne qui aide financièrement, par goût des arts, un artiste.

ORIGINE: nom qui vient de *Gaius Cilnius Maecenas*, fortuné appartenant à la noblesse romaine, ami d'Auguste, qui admirait profondément les artistes et leur fournissait de l'aide économique pour qu'ils puissent réaliser leur oeuvre.

"SIBARITA"

GALEGO: "sibarita".

SIGNIFICADO ACTUAL: os sibaritas son persoas dedicadas ao pracer, que teñen o último en luxos e gastan a maioría do seu tempo en comprar ou en entreterse cos seus luxos. Nós tamén podemos usar os termos "voluptuoso", "sensualista" ou "hedonista".

ORIXE: procede do termo latino *Sybarita*, habitante de Sybaris, unha importante cidade da Magna Grecia, situada no *Golfo de Tarento*. Esta antiga cidade foi coñecida pola súa excepcional riqueza e unha enorme poboación que se dedicaba á busca do pracer e a un tipo de vida hedonista.

ENGLISH WORD: "sybarite".

CURRENT MEANING: the modern sybarites are people devoted to pleasure, who have the ultimate in luxuries and spend most of their time enjoying these luxuries. We can also use the terms "voluptuary", "sensualist" or "hedonist" as synonyms.

ORIGIN: it comes from the Latin term *Sybarita*, inhabitant of Sybaris, an important city of Magna Graecia, located in the *Gulf of Tarento*. This ancient city was known for its exceptional wealth and a huge population that were devoted to a pleasure seeking and hedonistic life style.

FRANÇAIS: "sybarite".

SIGNIFICATION ACTUELLE: les modernes sybarites sont des gents qui ont pour tâche le plaisir, qui sont à jour en articles de luxe, et dépensent la plupart de leur temps en achetant ou en s’amusant avec leurs articles de luxe. On peut aussi utiliser les termes “voluptueux”, “sensuel” ou “hédoniste”.

ORIGINE: vient du terme latin *Sybarita*, habitant de Sybaris, une importante ville de la Magne Grèce, située dans le Golfe de Tarente. Cette ancienne ville était connue par son exceptionnelle richesse et une énorme population qui était consacrée à la recherche du plaisir et à mener une vie hédoniste.

Panorama das ruínas excavadas no parque arqueolóxico de Sybaris.

“FARO”

GALEGO: “faro”.

SIGNIFICADO ACTUAL: a palabra *faro* procede do grego *pharos* e está presente en moitas linguas romances como o francés, o italiano e o galego con esta mesma forma.

ORIXE: Ptolomeo, xeneral de Alexandre Magno, fixo construír en fronte da cidade de Alexandría, na illa de *Faros*, unha xigantesca torre para que iluminara aos barcos. Tiña unha altura de 122 metros e no seu cume ardía permanentemente unha fogueira visible dende cen millas.

ENGLISH WORD: “pharos”.

CURRENT MEANING: the word *pharos* or *lighthouse* comes from the Greek word *pharos* and in many Romance languages such as French *phare*, Italian and Galician *faro* is very common use this word from this etymological origin. In English, it’s hardly ever

applied this name with the meaning of “tower whose purpose is to help the sailors”, but we can find this word associated to a large Hellenistic lighthouse built on an island of Alexandria in Egypt in about 280 BC.

ORIGIN: Ptolemy, general of Alexander the Great, made build a gigantic tower opposite the city of Alexandria, on the island of *Pharos* in order to illuminate ships. It had a height of 122 metres and at its peak permanently burned a fire visible from a hundred miles.

Reconstrucción do faro de Alexandría.

FRANÇAIS: “phare”.

SIGNIFICATION ACTUELLE: le mot *phare* vient du grec *pharos* et est présent sur des nombreuses langues romanes, comme le français, l’italien ou le galicien avec une forme pareille.

ORIGINE: Ptolémée, général d’Alexandre Magne, fut construire face à la ville d’Alexandrie, dans l’île de Faros, une tour immense pour éclairer les bateaux. Sa hauteur était de 122 mètres, et à son sommet brûlait en permanence un feu visible depuis cent milles.

“CANDIDATO”

GALEGO: “candidato”.

SIGNIFICADO ACTUAL: persoa considerada adecuada para solicitar un determinado posto de traballo ou para ser nominada para unha elección ou un cargo.

ORIXE: en ocasións, a orixe dunha palabra parece a negación do que significa na actualidade. De feito, a candidez non é un atributo que identifique a ningún candidato a cargo público. Curiosamente, este termo procede do adxectivo latino *candidus* “branco”, cor da toga coa que vestía durante a campaña electoral o que se presentaba ás eleccións na antiga Roma.

ENGLISH WORD: “candidate”.

CURRENT MEANING: a person regarded as suitable for applying to a particular job or for being nominated for an election or position.

ORIGIN: sometimes the etymology of a word looks like the denial of which currently has. In fact, the candor is not often an attribute that identifies any candidate for public office. Curiously, this term derived from the Latin adjective *candidus* “white” or *candidatus* “white-robed”, the color of the robe used during the election campaign by who was intended to be chosen in ancient Rome.

FRANÇAIS: “candidat”.

SIGNIFICATION ACTUELLE: toute bonne personne pour demander un poste de travail ou pour être désignée pour exercer une fonction.

ORIGINE: parfois, l’origine d’un mot ressemble le contraire de ce qu’il signifie actuellement. En fait, la candeur n’est pas un élément avec lequel on peut identifier un candidat pour un poste publique. Curieusement, ce terme vient de l’adjectif latin *candidus* “blanc”, couleur de la toga que portait pendant la campagne électorale le candidat aux élections dans l’Antique Grèce.

“OITAVA MARABILLA DO MUNDO”

GALEGO: “oitava marabilla do mundo”.

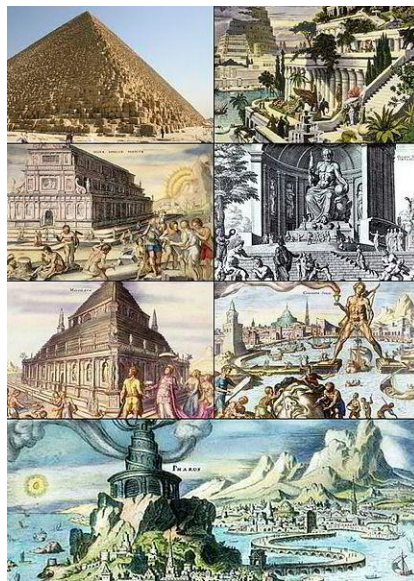
SIGNIFICADO ACTUAL: esta expresión úsase co significado de obra humana excepcional e só comparable coa lista das sete construcións máis salientables da antigüidade clásica.

ORIXE: procede da comparación coa amplamente coñecida lista das sete construcións máis destacadas da antigüidade clásica, chamada as *Sete marabillas do mundo*.

ENGLISH WORD: “Eighth Wonder of the World”.

CURRENT MEANING: this expression is used with the meaning of exceptional human work that only can be compared with the list of seven remarkable constructions of classical antiquity.

ORIGIN: it comes from the comparison with the widely known list of seven remarkable constructions of classical antiquity, called the *Seven Wonders of the World*.

As sete marabillas do mundo antigo.

FRANÇAIS: “huitième merveille du monde”.

SIGNIFICATION ACTUELLE: on utilise cette expression avec la signification d’oeuvre humaine exceptionnelle et seulement comparable aux *Sept Merveilles* du monde antique. Dans un sens ironique, l’expression *se prendre pour la huitième merveille du monde* peut signifier avoir une très haute opinion de soi.

ORIGINE: proviens de la comparaison avec les sept réalisations les plus admirées du monde antique dressées dans une liste à l'époque alexandrine.

“LACÓNICO”

GALEGO: “lacónico”.

SIGNIFICADO ACTUAL: expresar moito con poucas palabras; conciso, breve, exacto.

ORIXE: procede do grego *Lakon*, habitante de Laconia, unha rexión da antiga Esparta na que os seus habitantes tiñan reputación de falar con brevidade.

ENGLISH WORD: “laconic”, “laconic phrase”.

CURRENT MEANING: expressing much in few words; concise, neatly brief, exact.

ORIGIN: from Greek *Lakon*, inhabitant of Lakonia, a district of ancient Spartan in which their inhabitants had reputation of talking briefly.

FRANÇAIS: “laconique”, “réponse laconique”.

SIGNIFICATION ACTUELLE: exprimer beaucoup en peu de mots; bref, concis, exact.

ORIGINE: allusion aux Laconiens, habitants d'une région d'Sparte et qui étaient célèbres pour la concision de leur langage.

“ESPARTANO”

GALEGO: “espartano”.

SIGNIFICADO ACTUAL: fai referencia a un tipo de vida ou actitude extremadamente austera, disciplinada e sinxela.

ORIXE: vén da antiga cidade de Esparta coñecida por un sistema educativo de extrema dureza e disciplina ao que se sometían tanto os nenos como as nenas.

ENGLISH WORD: “spartan/spartanic”.

CURRENT MEANING: it makes reference to a kind of life or attitude extremely austere, disciplined and simple.

ORIGIN: it has its origin in the ancient city of Sparta characterized by an educational system of extreme toughness and discipline to which both boys and girls were subjected.

FRANÇAIS: “spartiate”.

SIGNIFICATION ACTUELLE: fait référence à une manière de vivre extrêmement austère, discipliné et simple.

ORIGINE: il vient de l’ancienne ville d’Sparte, connue pour un système éducatif d’extrême dureté et discipline auquel tant les garçons que les filles se soumettaient.

Mozos espartanos facendo exercicio. Edgar Degas.

“A GARDA PRETORIANA”

GALEGO: “a garda pretoriana”.

SIGNIFICADO ACTUAL: gardacostas, grupo de homes que escoltan e protexen a unha persoa importante.

ORIXE: vén da Garda Pretoriana, a elite de gardacostas usada polo emperador romano. O termo *pretoriano* ten a súa orixe na palabra *praetorium*, tenda de campaña do *praetor*, xeneral dun exército romano.

ENGLISH WORD: “the pretorian guard”.

CURRENT MEANING: bodyguard, a group of men who escorts and protects some important person.

ORIGIN: it comes from The Praetorian Guard, the elite of bodyguards used by the Roman emperor. The term *praetorian* has its origin in the word *praetorium*, the hut of the commanding general or *praetor*, leader of a Roman army.

FRANÇAIS: “garde pretorienne”.

SIGNIFICATION ACTUELLE: garde du corps; ensemble d’hommes qui protègent une personne importante et qui sont parfois à la limite de la légalité.

ORIGINE: cette expression vient de la garde prétorienne qui sert de garde du corps à l’empereur et à sa famille sous l’Empire. Le terme *prétorien* fait allusion au *praetorium*, la tente du général ou *praetor*, leader d’une légion romaine.

“A CUADRATURA DO CÍRCULO”

GALEGO: “a cuadratura do círculo”.

SIGNIFICADO ACTUAL: en sentido figurado, representa un problema moi difícil ou imposible de resolver ou intentar facer algo que resulta imposible.

ORIXE: cadrar o círculo é un problema irresoluble proposto polos antigos xeómetras no que tiñan o reto de construír un cadrado coa mesma área que un círculo dado.

ENGLISH WORD: “squaring the circle”.

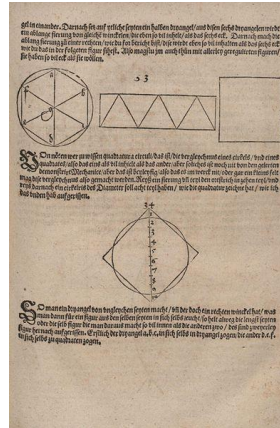
CURRENT MEANING: figuratively, it represents a very difficult problem or impossible to solve and it can be used as a metaphor for trying to do the impossible.

ORIGIN: squaring the circle is an irresolute problem proposed by the ancient geometers consisting in constructing a square with the same area as a given circle.

FRANÇAIS: “quadrature du cercle”.

SIGNIFICATION ACTUELLE: au sens figuré, cette expression représente un problème très difficile ou même impossible de résoudre, ou essayer de faire quelque chose d’impossible.

ORIGINE: cadrer le cercle est un problème insoluble proposé par les anciens géomètres, qui avaient le défi de construire un carré avec la même surface qu'un cercle.

A cuadratura do círculo. Durero.

“CÍNICO”

GALEGO: “cínico”.

SIGNIFICADO ACTUAL: descarado, desprezativo, que non ten pudor en centrarse só nos seus propios intereses e que desconfía da sinceridade e integridade humana.

ORIXE: este adxectivo procede do grego *κύων, κυνός*, “can” e usábase para denominar a escola de filosofía cínica da antiga Grecia caracterizada pola súa forma de vida frugal, “perruna”. Os filósofos cínicos aspiraban a identificarse coa figura do can, buscando a sinxeleza da vida canina.

ENGLISH WORD: “cynical”.

CURRENT MEANING: shameless, disparaging the motives of others, concerned only with one’s own interests and distrustful of human sincerity or integrity.

ORIGIN: this adjective comes from the greek *κύων, κυνός*, “dog” and it’s used to refer to the school of cynical philosophy of ancient Greek which was known by its frugal way of life, “doglike”. The cynical philosophers sought to identify themselves with a dog, looking for the simplicity of canine life.

FRANÇAIS: “cynique”.

SIGNIFICACION ACTUELLE: celui qui est provocant, insolent, aux limites de l'impudence. Une personne qui pense seulement à ses propres intérêts et se méfie de la sincérité et intégrité humaine.

ORIGINE: cet adjectif vient du grec *κύων, κυνός* "chien", mot qui désignait les adeptes de l'école philosophique cynique de l'antique Grèce. L'école cynique était caractérisée par sa forme de vie frugale et les philosophes cyniques aspiraient à s'identifier à la figure d'un chien, en cherchant la simplicité de la vie canine.

Diógenes, o filósofo cínico. Jean-Léon Jérôme.

“SÍNDROME DE DIÓXENES”

GALEGO: “síndrome de Diógenes”.

SIGNIFICADO ACTUAL: trátase dun desorde do comportamento que se caracteriza polo total abandono persoal e social, así como polo illamento voluntario no propio fogar, a acumulación nel de lixo e desperdicios domésticos e a falta de vergoña.

ORIXE: o nome deriva de Diógenes de Sínope, un filósofo grego que pertencía á escola cínica e era coñecido por vivir nunha talla e por buscar unha vida natural e afastada dos luxos da sociedade.

ENGLISH WORD: “Diogenes syndrome”.

CURRENT MEANING: it's a behavior disorder characterized by extreme personal and social neglect, as well as voluntary isolation at home, compulsive hoarding of household waste and lack of shame.

ORIGIN: the name derives from Diogenes of Sinope, a Greek philosopher that belongs to cynical school and was known for living in a mud jar and looking for a natural life away from society.

FRANÇAIS: “syndrome de Diogène”.

SIGNIFICATION ACTUELLE: il s’agit d’un trouble de comportement caractérisé pour conditions de vie négligées et insalubres. Le syndrome de Diogène est associé avec l’accumulation d’objets hétéroclites, absence de toute honte, isolement social et manque d’hygiène corporelle et domestique.

ORIGINE: remet à Diogène de Dynope, adepte de l’école cynique. Ce philosophe habitait une jarre, en préconisant une vie simple, plus proche de la nature et loin des luxes de la société grecque.

Alexandre visita a Diógenes en Corinto. W. Matthews.

“TRABALLO”

GALEGO: “traballo”.

SIGNIFICADO ACTUAL: actividade humana realizada con esforzo para producir algo.

ORIXE: na súa orixe esta palabra está asociada á idea de sufrimento. Procede do substantivo latino *tripalium*, “tres paus”, especie de instrumento de tortura formado por tres madeiros cruzados aos que se ataba o reo.

ENGLISH WORD: “travail”.

CURRENT MEANING: onerous work, great effort, pain or suffering.

ORIGIN: in its origin this word is associated with the idea of suffering. It comes from the Latin *tripalium*, “three sticks”, a torture device consisting of three crossed stakes to which the reo was tied.

FRANÇAIS: “travail”.

SIGNIFICATION ACTUELLE: activité humaine réalisée avec effort pour produire quelque chose.

ORIGINE: à l’origine, ce mot était associé à l’idée de souffrance. Étymologiquement dérive de *tripalium* “trois bâtons”, instrument de torture formé par trois madriers croisés auquel l’inculpé s’attachait.

“OSTRACISMO”

GALEGO: “ostracismo”.

SIGNIFICADO ACTUAL: no seu uso moderno fai referencia á exclusión ou desterro dunha persoa dun grupo particular ou da sociedade.

ORIXE: procede do termo grego *όστρακισμός*, un procedemento usado na democracia grega segundo o cal calquera cidadán considerado unha ameaza podía ser expulsado da cidade-estado de Atenas durante dez anos. Consistía nunha votación na que se escribía nun anaco de vasilla chamado *ostrakon* o nome da persoa que se quería expulsar.

ENGLISH WORD: “ostracism”.

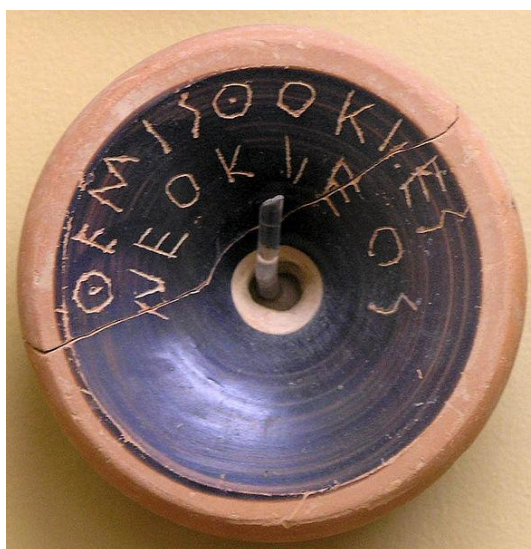
CURRENT MEANING: a modern use developed from this Greek term refers to exclude or banish a person from a particular group or society.

ORIGIN: it derives from the Greek *όστρακισμός*, and it was a procedure under the Athenian democracy in which any citizen considered a threat could be expelled from the city-state of Athens for ten years.

FRANÇAIS: “ostracisme”

SIGNIFICATION ACTUELLE: dans son utilisation actuelle il fait référence à l’exclusion ou l’exil d’une personne d’un groupe particulier ou de la société.

ORIGINE: vient du terme grec *όστρακισμός*, un procédé utilisé pendant la démocratie grecque selon lequel tout citoyen considéré comme une menace pouvait être expulsé de la cité-état de Athènes pendant dix ans.

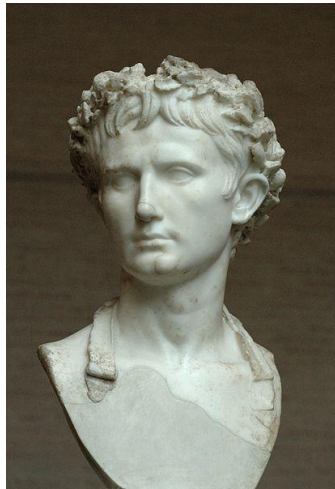
Ostrakon co nome do estratego Temístocles. Museo da ágora de Atenas.

“DURMIRSE NOS LOUREIROS”

GALEGO: “durmirse nos loureiros”.

SIGNIFICADO ACTUAL: descoidarse, deixar de esforzarse por estar satisfeito cos logros ou éxitos acadados.

ORIXE: provén do Imperio Romano no que o loureiro era considerado un símbolo da vitoria co que se coroaba aos emperadores e xenerais militares vitoriosos, de aí a palabra *laureado* ou a palabra *bacharelato* do latín *baccae lauriatus* “coroado con bagas de loureiro”. Se, despois dun determinado tempo, os laureados deixaban de esforzarse por estar compracidos nos seus éxitos pasados, a poboación empezaba a dicir que se “durmiran nos seus loureiros”.

Busto de Augusto levando a coroa cívica. Gliptoteca de Munich.

ENGLISH WORD: “rest on one’s laurels”.

CURRENT MEANING: it can be defined as be careless, stop working, pleased with the achievements of the past.

ORIGIN: it comes from the Roman Empire in which laurel was considered a symbol of the victory used to crown victorious generals and emperors, hence the word *laureate* and the word *baccalaureate* (bachelor’s degree) from Latin *baccae lauriatus* “crowned with laurel berries”. Later, when the laureates became careless because they were satisfied with the achievements of the past, the population began to say that “they rested on their laurels”.

FRANÇAIS: “dormir sur ses lauriers”

SIGNIFICATION ACTUELLE: négliger, cesser dans son effort puisqu’on est satisfait avec les réalisations ou succès atteints.

ORIGINE: vient de l’Empire Romain, où le laurier était considéré un symbole de victoire avec lequel on couronnait les empereurs et les généraux militaires victorieux; il en résulte ainsi le mot *laurée* ou le mot *baccalauréat*, du latin *baccae lauriatus* “couronne avec des feuilles de laurier”. Si, après un certain temps, les laurées cessaient dans son effort parce qu’ils se félicitaient de ses succès passés, le peuple disait qu’ils se dormaient sur ses lauriers.

“ÁLBUM”

GALEGO: “álbum”.

SIGNIFICADO ACTUAL: hoxe significa libro en branco cuxas follas conteñen fotos, selos...

ORIXE: procede do adxectivo latino *albus* “branco”. No mundo romano fai referencia a un encerado branco no que se expoñían os edictos do pobo.

ENGLISH WORD: “album”.

CURRENT MEANING: today it’s used with the meaning of book with blank pages to keep stamps or photographs.

ORIGIN: it comes from the Latin adjective *albus*, “white”. In the Roman world it refers to a blank blackboard for exposing the popular edicts.

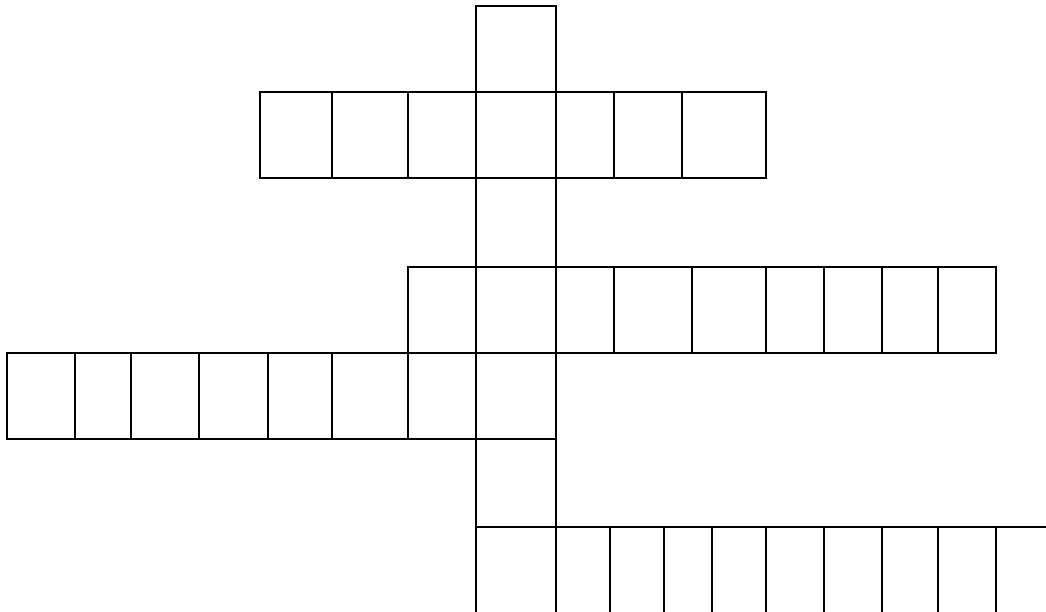
FRANÇAIS: “album”.

SIGNIFICATION ACTUELLE: actuellement signifie livre en blanc dont les feuilles contiennent des photos, autographes, timbres ...

ORIGINE: vient de l’adjectif latin *albus* “blanc”. À l’époque romaine il faisait référence à un tableau blanc où l’on exposait les édictes du peuple.

PROPOSTA DE ACTIVIDADES

1. Complete the following crossword:

Horizontal

- a) Educational system extremely disciplined.
- b) A dissolute woman in Roman times.
- c) You must avoid this impending danger. The name of the ancient character.
- d) In plural and backward, arguments very complex.

Vertical

- a) Today a very wealthy man is compared with this ancient character.

2. True or false:

- a) During the Second Samnite War the Roman army was defeated by Greeks. _____
- b) Sybaris was an ancient city known for its exceptional wealth. _____
- c) Passing the Rubicon was considered an act of war against Tiberius. _____
- d) Alcibiades cut his dog tail off in order to save its life. _____
- e) Pompeia was under suspicion. _____

f) Alexander the Great said: “my father leaves me nothing to conquer”._____

3. Define the following expressions and make a short sentence:

the Caudine Forks **the dog of Alcibiades**

cross the Rubicon **Diogenes syndrome**

rest on one’s laurels **squaring the circle**

4. Choose the correct answer?

The **bachelor’s degree** comes from:

- a) *Baccae lauriatus* (“crowned with laurel berries”)
- b) *Lauriatus Baccae*.
- c) *Laurealis Bacce*.

The idiom **rest on one’s laurels** means:

- a) Take it easy.
- b) Lack of concern.
- c) A great effort.

The **ostracism** was:

- a) A great military honor.
- b) Go on holidays.
- c) Be expelled.

The origin of **travail** is linked to:

- a) Torture device.
- b) A great effort.
- c) Stop working.

The etymology of **cynical** is the same as:

- a) Doglike.
- b) Canine.
- c) Doggy.

The etymological meaning of **cynical** is referred to:

- a) Natural life.
- b) Be skeptic.

c) Sleep all day.

We can use the expression ***the pretorian guard*** as a synonym of:

a) Bodyguard.

b) Emperor.

c) Hut.

The word ***candidate*** has its origin in:

a) The colour of the hat used during the election campaign by who was intended to be chosen in ancient Rome.

b) In the colour of shoes used by the emperor.

c) The colour of the robe used during the election campaign by who was intended to be chosen in ancient Rome.

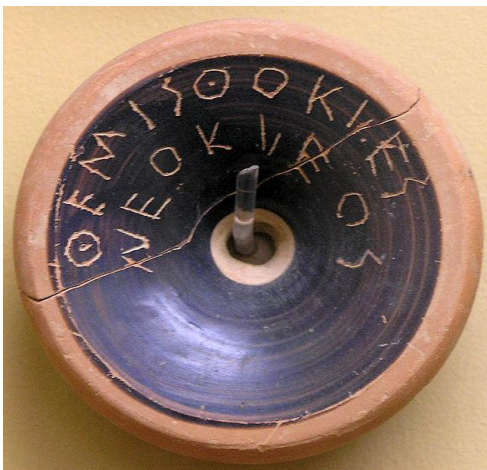
5. Complete with the correct answer related to this images:

Title:

Author:

What words are associated with this picture?

Which was the use of this object in ancient Greece?

Do you think it's a legal procedure?

Is there something similar today?

Who is the main character depicted in this image?

What word has its origin in this story?

English word linked to this picture:

Can you say the current meaning of this word?

Who was this historical character:

What was his famous friend:

The title of this picture:

BIBLIOGRAFÍA

Yolanda Espinosa y M^a del Remedio Muñoz, *Cultura Clásica*. Ediciones Akal, 2002.

A. Ayuso Calvillo- E. Montero Cartelle, *Latín. Ed. Akal, 2008*.

Javier Gómez Molero, *Totum revolutum*. Editorial Merial, s.l., 1999.

Guillermo Suazo Pascual. *Abecedario de dichos y frases hechas*. Editorial EDAF, 1999.

Direcciones web:

<http://www.lexilogos.com/>

www.wordreference.com

<http://books.google.es/>

